

LA SOCIETAT CATALANA DE MEDICINA PSICO-SOMÀTICA

S. GARCIA i SANCHEZ, M. BERNARDO i ARROYO*

L'editorial del primer número de la revista *Psychosomatic Medicine* deia, l'any 1939: "... l'objecte de la Medicina Psicosomàtica és estudiar en la seva interacció els aspectes psicològics i fisiològics de totes les funcions corporals normals i anormals, per així integrar la teràpia somàtica i la psicoteràpia

L'any 1976, Lipowski definí la Medicina Psicosomàtica en tres nivells: 1) l'estudi de les interrelacions entre variables psicològiques, biològiques i socials vinculades a la salut i la malaltia de l'ésser humà; 2) una orientació de la pràctica de la medicina que advoça per la inclusió dels factors psico-socials en l'estudi, la prevenció, el diagnòstic i el tractament de totes les situacions de malaltia; i 3) un conjunt d'actuacions clíniques situades a la interfase entre les diferents especialitats mèdiques i la Psiquiatria².

El concepte que els Sistemes³ biològic, psicològic i social estan mútuament relacionats va portar George C Engel, l'any 1977, a anomenar amb el terme "bio-psico-social" un nou model o marc conceptual en medicina que constitueix avui el catalitzador de nombrosos grups de treballs en els països desenvolupats. En el seu article, ja clàssic, *The Need for a New Medical Model: a Challenge for Biomedicine*⁴, Engel afirma que "la crisi de la medicina sorgeix a partir que, atès que la malaltia es defineix en termes o paràmetres somàtics, els metges no necessiten interessar-se pels temes psico-socials, els quals caurien més enllà de les seves responsabilitat i autoritat". El mateix autor opina, en una taula rodona de l'any 1982, que "el psico-social es afi a tota la medicina i a tots els metges, i no pertany al domini exclusiu de la Psiquiatria"⁵.

L'any 1984, en una síntesi d'aportacions previs de la Teoria General de Sistemes, la Cibernètica i la Teoria Cognitiva, Lipowski concep l'home com a "organisme bio-psico-social que rep, emmagatzema, processa, crea i transmet informació, tot assignant-li un significat, cosa que alhora produeix unes respostes emocionals. Aquestes respostes emocionals, en virtut dels seus concomitants fisiològics, poden afectar tots els sistemes orgànics, tant a nivell de salut com de malaltia"⁶.

Però aquestes consideracions són històriques i teòriques. A la pràctica, ens referim a dos conceptes bàsics: d'una banda, el Model de Medicina Bio-psico-social a assolir com a marc de referència més complet i evolucionat que l'estrictament biotècnic, i d'altra banda la Medicina Psico-somàtica com a àrea de coneixement i experiència específics a nivell d'investigació, docència i assistència. Dins la Medicina Psico-somàtica hi ha dues àrees ben diferenciades constituïdes per: a) els processos de somatització "funcional" i b) els fenòmens pròpiament psico-somàtics o aspectes psicofisiopatològics de les malalties orgàniques a nivell del seu desencadenament, curs i/o tractament.

Actualment, la Medicina Psico-somàtica es planteja el desafiament de si és capaç d'apuntar respostes a qüestions com: Quines relacions poden haver-hi entre sobrecàrregues adaptatives, depressió i reactivitat immunològica?; Quin és l'abordament psicoteràpic més adient davant el dolor crònic en relació amb el qual la investigació somàtica no ha trobat etiologia?; Existeix realment relació entre el prolapse de la vàlvula mitral i les crisis de pànic tractades amb antidepressius?; Quines són exactament les vies fisiopatològiques que relacionen l'activació dels centres límbics de l'emoció i l'aparició d'un espasme coronari o d'un increment de la tensió arterial?; Quina és la millor actitud terapèutica davant el component psicofisiològic de determinats malalts somàtics i quin paper poden jugar les tècniques de bioretroacció?; Quin tipus d'influències pot tenir l'agressió de l'atur en la salut de la població?; Quina eficàcia pràctica té el fet d'ensenyar tècniques de relaxació a pacients amb arrítmies ventriculars greus sense cardiopatia de base?; Fins a quin punt s'interrelacionen els factors immunològics, psicològics i vasculars en l'etiopatogènia de l'alopecàcia areata?; En quina mesura la menor incidència d'infart de miocardi en les dones pot ésser atribuïda a factors socio-culturals que induïrien una diferent reactivitat psico-somàtica?; etc.

Obviament, aquestes línies d'investigació posen sobre la taula la necessitat d'una metodologia científico-natural per a l'estudi dels factors psico-socials del procés d'emmalaltir.

L'abordament d'aquests tipus de qüestions psico-somàtiques requereix un treball veritablement inter-

* Membres de la Comissió Gestora de la Societat Catalana de Medicina Psicosomàtica.

disciplinari en el qual es troben implicades pràcticament totes les disciplines i especialitats mèdiques. És així com, essent l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears un marc idoni en el nostre país per a la posada en marxa i la realització d'aquesta tasca, un grup de socis ha promogut la constitució provisional de la Societat Catalana de Medicina Psico-somàtica dins l'Acadèmia. En el seu punt de partida són dos els objectius generals d'aquesta nova Societat: desenvolupar activitats acadèmiques sobre els temes psico-somàtics propis i contribuir amb les altres Societats més afins a la promoció dins el nostre medi d'un nou model de medicina més satisfactori tant per al metge com per al malalt: el Model de Medicina Bio-psico-social.

BIBLIOGRAFIA

1. ROSE RM. What Are We Talking About and Who Listens? A Citation Analysis of Psychosomatic Medicine. *Psychosom Med.* 1983; 45:379-394.
2. LIPOWSKI ZJ. Psychosomatic Medicine: An Overview. A: Modern Trends in Psychosomatic Medicine - 3. Ed. Hill OW. Londres 1976.
3. BERTALANFFY L VON. Teoria General de los Sistemas. Fondo de Cultura Económica. Mèxic 1976.
4. ENGEL GL. The Need for a New Medical Model: A Challenge for Biomedicine. *Science* 1977; 196:129-135.
5. ENGEL GL. The Biopsychosocial Model and Medical Education. *N Engl J. Med* 1982; 306: 802-805.
6. LIPOWSKI ZJ. What Does the Word "Psychosomatic" Really Mean? A Historical and Semantic Inquiry. *Psychosom Med* 1984; 46:153-171.

Ann Med (Barc), 1985, 71: 279-280